

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-UGCA 64-66 SZAM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évfolyam 144. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Csütörtök, 1928 június hó 28

A francia frank stabilizálása újból bizonytalan időre tolta ki a román kölcsön ügyét

A kormánylapok is elismerik, hogy egyelőre nem lehet szó a kölcsönről

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A stabilizálási kölcsön ügye újból változatos fordulatot vett. A berlini kudarc után a kormány határozott ígéretet tett, hogy ennek ellenére készül a kölcsön, s a párisi tárgyalásokat feltétlen siker fogja kísérni. A tárgyalások azonban tegnap óta újból megakadtak.

Maga a kormány egyik hivatalos lapja, az Univrul tegnap számban beismeri azt, hogy a stabilizációs kölcsön egyelőre a messze jövő zenéje. Az Univrul a következő jelezt közli:

A francia franknak június 20-án történt stabilizálása háttérbe szorította a román lej stabilizálásának az ügyét. Mindazonáltal a tárgyalások tovább folynak, már csak azért is, mert a francia frank stabilizálását a lej stabilizálásának kell követnie. A tárgyalások azonban még hosszabb időt vesznek igénybe.

Az Univrulnak ez a közleménye átlátó. Elő akarja készíteni a közvéleményt arra, hogy a stabilizálás ügye újból messzire eltolódott. Most már kétségtelen, hogy a francia frank stabilizálása a második helyre szorította a román stabilizálás ügyét, hiszen a Banque de France most hosszabb ideig fogja figyelni

a frank stabilizálásának a hatását, s nem lesz módjában román kölcsön ügyével is foglalkozni.

Ez az elhalasztás súlyos következményekkel járhat Romániára nézve. A bukaresti tőzsdén a tegnapi napon a legtöbb értékpapírfolyam zuhant. Politikai és pénzügyi körökben erős a meggyőződés, hogy ez az újabb halasztás úgy pénzügyileg, mint politikailag súlyosan fogja érinteni az országot, ha a kormány az eddigi kudarcokból nem vonja le sürgősen a konzekvenciákat.

Aranyat követel a francia nép

Párisi távirat szerint a stabilizációs törvény életbelépésének első napján a Banque de France helyiségében óriási botrányok folytak le. Rengeteg ember özönlött el a bankot s

papírpénzükkért aranypénzt követeltek.

Felvilágosították őket, hogy a bank a törvény értelmében kétszáz ezer franknál kevesebbet nem köteles beváltani, mire erre óriási botrány tört ki. Kivezényelték a karhatalmat, amely hamarosan megtisztította a bank helyiségeit az elkeseredett emberektől.

Tatarescut menesztik — Titulescu lemond

A politikai élet hírei

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bukaresti lapok érdekes cikkben foglalkoznak Tatarescu belügyi államtitkárral, akinek pozíciója erősen megingott. Franasovici Richard, a belügyminiszterium másik államtitkárja tudvalevőleg bejárta Erdélyt, s jelentései, amelyek az egyes közigazgatási szervezetekben történt nagyarányú visszaélésekről szólnak, óriási felháborodást keltettek a kormányban. Több miniszter azt a felfogását fejezte ki, hogy Tatarescut a kormányban való további megmaradása megnehezíti a kormány helyzetét.

A viszony Bratianu Vintila és Duca, másrészt Tatarescu között, aki a miniszterelnököt és a belügyminisztert egyenesen az orruknál fogva vezette, annyira rideggé vált, hogy politikai körökben természetesnek tartják Tatarescu lemondását. Bratianu Vintila azonban egyelőre azon véleményt vallta, hogy a lemondással nem kell siettetni a kormányválságot, s így megelégedett azzal, hogy szabadságra küldte Tatarescut.

A holnapi minisztertanács.

Holnap délután öt órakor minisztertanács lesz, amelyen Titulescu a kisantant határozatai alapján életbe lépett külpolitikai helyzettel, Bratianu miniszterelnök pedig a kölcsöntárgyalásokról referál. Ha a kormány, — amint azt remélik, — holnapig végleges hírek birtokában lesz, akkor határozni fog a parlament összehívásáról.

Bratianu nyaralása után átszervezik a kormányt, esetleg lemondanak.

Bratianu miniszterelnök augusztus elsején megy szabadságra. Visszatéréséig szó sincs a kormány átszervezéséről. Különben kérdéses az is, vajjon a kormány kebelében végre lehetne-e hajtani az átszervezést, mert óriási nézeteltérések dühöngenek a liberálistábor kebelében. A legjobb esetben — írják a bukaresti lapok — a kormány októberig lesz még életképes, s „prin ei însși” (a maguk erejéből) fognak megbukni épen a liberálistáborból fennálló hatalmas nézeteltérések miatt.

Titulescu lemondani szándékozik.

Bratianu Vintila tegnap délután meglátogatta Titulescut, a liberális körök szerint súlyos szemrehányásokat tett neki azért a táviratért, amelyet Genfből küldött Maniu Gyulának, s amelyben megköszönte neki a nemzeti parasztpárt támogatását az optáns-ügyben. Különösen azért sérelmezik liberális körökben ezt a táviratot, mert azt akkor küldte Titulescu Maniunak, amikor a nemzeti parasztpárt már a baza ellenségének nyilvánította a kormányt.

Ez a tény nagy zavart keltett a kormányban, de Titulescu hajlandónak nyilatkozott rendet csinálni ebben a zürzavarban: bejelentette, hogy a kölcsön és a stabilizálás befejezése után Titulescu benyújtotta lemondását a külügyminiszterségről, hogy megnyissa végleg a kormányválságot, amely azután akut formát fog felvenni.

Az amerikai demokraták Smith-et jelölik az elnökségre

Newyorkból jelentik: A republikánus konvent, mint ismeretes, nemrég ejtette meg elnökjelölését. Tegnap a demokraták konventje gyűlt össze, hogy a közelgő köztársasági elnöki állásra kijelölje elnökjelöltjét. A tárgyalások még folynak. Legnagyobb esélye Smithnek van valószínű, hogy az ő személyében egyeznek meg. Legerősebb ellenjelöltje Jere szenátor.

Tovább huzódik a német kormányválság

Berlinből jelentik: Moller Franken dézignált miniszterelnök tovább folytatja a pártvezérekkel tanácskozását, s tegnap egyenes kérdést intézett Stresemannhoz, hajlandó-e a weimari koalíció alapján megalakítandó kormányban szakminiszterséget vállalni. Stresemann azzal az indoklással, hogy a weimari koalíció a külpolitikai problémák megoldására tulgyöngé alap tagadólag válaszolt és kifejtette, hogy véleménye szerint a szociáldemokratáktól a néppártig minden pártnak együtt kell működnie.

Radics állapota javul — a kormány helyzete rosszabbodik

Belgrád. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Radics pártja részéről a merénylet óta tegnap hangzott el az első felelős kijelentés. A zágrábi polgármesternek a temetőben mondott nagyhatású politikai beszéde inkább a nép hangulatát tükrözte vissza, de tegnap megjött a párt részéről is a döntő szó.

A Radics-párt vezetését a vezér betegsége miatt Pribicevics, a parasztdemokrata-koalíció másik vezéralakja vette át. Ő tette a merénylet óta az első döntőjelentőségű politikai nyilatkozatot, mely végleg tisztázta a helyzetet, s amelynek valószínű következménye a kormány lemondása lesz.

Pribicevics kijelentette, hogy

a koalíció a mostani skupstinában egyáltalában nem tér vissza soha.

A gyilkos kormánynak azonnal le kell mondania. Az új kormánynak első kötelessége az kell legyen, hogy feloszlassa a jelenlegi parlamentet és kiírja az új választásokat. Végre kell hajtania az alkotmányreformot, a közigazgatás decentralizálásával.

E nyilatkozat után a kormány helyzete valóban tarthatatlanná válik. A parasztkoalíció nélkül a parlament nem működhetik, az új választás pedig elsősor a labilis alapon álló kormánypártot.

Az alkotmány revíziója a parasztparlamenttel könnyen fog menni és Horvátországnak nyitva áll az útja az autonómia felé.

Radics állapotában ismét némi javulás állott be.

Ratifikálják a nettunói egyezményt

Belgrádi jelentések szerint a skupstinát egy hét múlva hívják egybe. Először a nettunói egyezményt tárgyalják le, mely valószínűleg igen gyorsan, minden vihar nélkül fog megtörténni, miután a horvátok és parasztdemokraták kijelentették, hogy az új választásig nem mennek be a parlamentbe.

A nettunói egyezmény elfogadásával a szerbek és a horvátok között még jobban ki fognak élesedni az eléntétek, miután az egyezmény elfogadása a horvát tengerpartról való lemondást jelenti, már pedig ez a kérdés sokkal inkább horvát, mint szerb szívügy.

Szinek, a nők és a sport

★

Régebben úgy volt, hogy a hölgy elment például tenniszezni és ehhez a művelethez felvett egy fehér ruhácskát, fehér harisnyát és fehér cipőt. Régebben úgy volt, hogy a hölgy elment például fürdeni, s ehhez a művelethez felvett egy fekete, vagy sötétkék fürdőruhát, amit bő nadrág, bő kabát alkotott, sőt néha harisnya és cipő is, nem is szólva a viaszkos vászonból készült karimás kalapról. Régebben úgy volt, hogy a hölgy például ródlizott a Tatrán és fehér halinacsizmát viselt, fehér bobsapkát, fehér kötött kabátot, fehér sál. Egy színű és — találó magyar szóval kifejezve — plump volt a hölgy, ha sportolt, fakó és színtelen, fehér a fehérben, vagyis a fehér havon a fehér-szürke tennispályán: fehér a kék vízben, sötétkék, vagy fekete. Lovaglaskor ugyan csak fekete ruhát viselt, más sportot nem is igen üzött, s így más ruhát nem is igen viselt, legfeljebb valami tornaruhát a leányiskolában, ami úgy felöltöztette, mint a páncél. Nem sokára kezdett színesedni a női sportdivat, a zöld mezőn tarka pettyek jelentek meg, tarka-barka kötött kabátok, s aztán ezek a színes holmik megjelentek a tennispályán is játék után, mikor kimelegedve üldögéltek a hűvös estében.

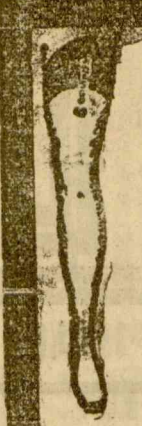
Hiába, a nők hoznak szint az életünkbe. — mondják azok az ismeretlen arab bölcsek, kikre az írók akkor szoktak hivatkozni amikor magukcsinálta idézetekkel támogatják állításait. A sárga tengerparti homokon, a kék ég alatt, a kék hullámok szélén, piros, kék, sárga, zöld és fehér trikók színesednek, ordító virágmintákkal tarkállók fürdőkabátok, narancsszínű és hupikék pyjamák. A fehér havon a harsány színek valóságos orgiájába öltöznek a jumperes, sweateres és bricseszese nők, s miután a tennispályán ma is fehér a divat: magát a tennispálya homokját színesítették vörösré, hogy a fehér jól álljon, s legalább a háttere legyen vörös és zöld. A férfiak egyideig csak gyönyörködtek ebben a színes világban, azután maguk is kezdtek nekiszínesedni és ma egy divatos sportférfiú olyan, mint egy izmos papagáj. Rettenetes szín-szomj fogta el az embereket, nagypapa cugos cipőben métázott és a legrosszabb ruháját vette fel, ha sportolt, — ma egy sportruha még a frakknál is többbe kerül. Nem is sportoltak régen, csak primitív evezés, labdázás, ugrabugrás, futkosás, atletizálás folyt, mindehhez elég volt egy ócska nadrágot felhuzni vagy a kabátot levetni. Trikót csak a hintásegények, a tornamesterek és a kis diákok viseltek. Ma százféle raffinált sport, százféle öltönyt kíván, a motocykli, a repülőgép új divatot kreál és tessék megnézni, hogy a sportoló hölgy tarkaságához hogy idomulnak színben a sporteszközök, tessék csak megnézni a legújabb amerikai autókat, két-három színben tarkállnak és mégis gyönyörű színharmoniaiban. Kék sárhányók, sárga kocsitestek, különböző színű csikók, ablakkeret-festések a divatosak és a volántnál ül egy tarka-barka hölgy és egy ezerszínű ur, százötven lóerővel rohan a motoros szivárvány az országuton. Mi lesz itt még, ha ez így tart tovább!

Nem szabad panaszkodni miatta és főként nem kell gátat vetni ennek a színörjüngésnek. Elvégre a sokféle színbe burkolva a lényeg legbelül mégis csak fehér, vagy fekete, — sajnos, a fekete még mindig több, mint a mennyi kellene. A világ most tombol és új-jong, a hölgyek megnyitották a színesatornákat és most feltartóztathatatlanul és zuhogva árad felénk a sok szín és előtt valamennyitünket a szín-vízözön.

Eppen ideje volt, hogy a nők energikusan rávessék magukat a sportra. Ha egy parfümös női kéz megsimogat valamit, az illatos lesz tőle és ha egyszer a nő valamihez hozzáfog, akkor báját, színét, illatát hozza magával. Itt is így történt. A nő felöltöztette a sportot, miután játszani kezdett vele, mint egy babával. Most aztán itt állunk tarkán, ezerszínűen, pirosunk, kéklünk, zöldülünk a szikrázó napfényben és ez jól van így.

Feltámadtunk, miután eleget haldokoltunk földbarnán, csukaszürkén.

En is veszem a piros frakkomat, kilovagolok a mezőre a fekete pegazusomon s a kék ég alatt meglóbálva a szürke cilinderemet, ajánlom magamat nyájas olvasó színes figyelmébe.

Adesgo

45 és 48 védjegyű

a legjobb és a legtartósabban mosható

Tisztaselyem harisnya

Ha a csángók ügyéről van szó, még a portarel is beteg lesz és senkinek sem áll hatáskörében intézkedni

Hogy ütötték agyon a harói csángó gazdák birtokbahelyezését

Déva. (Hunyadmegyei szerkesztőségünk-től.) A vérrel áztatott harói föld ügyéről minden alkalommal részletesen és kimerítően tájékoztattuk olvasóinkat. Illik tehát, hogy a legújabb fázisról is jelentést tegyünk. A dolgok ugyanis odafejlődtek, hogy a harói csángók minden vonalon megnyerték az ügyüket. hiszen igazságuk még a napnál is világosabb, s így a napokban a birtokba való visszahelyezésre került volna a sor. Tudniillik a véletlen összejátszásának különös és mindenesetre meggondolkasztató körülményei miatt eddig nem sikerült a birtokbahelyezés.

Június 21-ére tűzte ki dr. Schelker Károly portarel a nevezetes aktust. Borbély Ferenc harói csángóbíróval meg is állapodott abban hogy reggel nyolc órakor a dévai törvényszék épületénél találkoznak, s az érdekelt gazdákkal a helyszínre ki fognak szállani.

Azonban ember tervez, s — úgy látszik — a liberális kormány végez. Június 21-én a mit sem sejtő csángó-bíró megjelenik a törvényszék épületénél, ahol értésére adják, hogy dr. Schelker portarel beteget jelentett, s így nem tarthatja meg a birtokbahelyezést, a portarelfőnök pedig szabadságon van. Kapja magát a

bíró és bemegy a vezető járásbíróhoz: Heul Jacob urhoz, aki csak néhány hete került Dévára. A sef azt a választ adja, hogy nagyon sajnálja a dolgot, de nem segíthet, menjen a főelnökhöz. A csángó-bíró erre sem veszi el lélekjelenlétét és a főelnököt is felkeresi, másik hatósági közeget kér a birtokbahelyezési aktus megtartásához. De Isten csodája, a főelnök is azt a választ adja, hogy ő nem nevezhet ki mást, ha az illető megbetegedett, meg kell várni, amíg ismét feljön a hivatalába.

Borbély Ferenc csángó-bíró kénytelen volt ezt is tudomásul venni és reményeiben csalatkozva, hazafelé venni útját. De úgy, a hogy ő és az érdekelt csángógazdák, úgy mi is kérdezzük, hogyan lehet, hogy a portarel éppen csak arra az egy napra betegszik meg. 20-án egész estig hivatalban volt és 22-én szintén már reggel 8 órakor munkája mellett ült. Vagy talán hivatalból betegedett meg?

Sajnos, végeredményben a csángók ügyét egyidőre ismét sikerült a legfurfangosabb módon agyonütni.

Vajjon meddig folytatják még ezt a felháborító játékot?

Száz év alatt csak ötször volt olyan hideg júniusban, mint az idén

Julius tizenhatalcadikáig tart az esős időszak, ha bevállik a Medárd-napi néphitt

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az áprilisi időjáráshoz hasonló szeszélyes és kiszámíthatatlan június egyik napról a másikra kellemetlen meglepetésben részesíti az embereket. Mig egyik nap tikkasztó kánikulai hőség árasztja el a várost, a másik nap már az átmeneti kabát is kevésnek bizonyul a hideggel szemben. Az ideihez hasonló szeszélyes június száz év alatt alig párszor fordult elő. Igen érdekes adatokat mond el erre vonatkozólag munkatársunknak Réthy Antal dr. egyetemi magántanár, főmeteorológus, aki az elmúlt években Törökországban szervezte meg a meteorológiai szolgálatot:

— Ha az elmúlt száz esztendő júniusainak időjárásáról szóló feljegyzéseket átlapozzuk, — mondotta — és az ideihez hasonló nyárelői hűvös időjárást keressük, összesen öt júniust találunk, amelyek általában oly hűvösek voltak, mint az idei, egyes napjaikban azonban még hűvösebbek. Az első éppen száz évvel ezelőtt volt: 1829. júniusa, majd sorban következett 1847, 1871, 1884, és végül 1923. Mindezeknek közepes hőmérséklete tizenhét fok körül volt, míg az idei júniusi középérték a mai napig 17.9 fok. Tehát a leghidegebb júniusokkal szemben még mindig közel egy fokkal melegebb.

— Azonban a június tizenhatalcadiki éjszakai lehülés 7.7 fokos minimumot ért el, míg a talaj felszínén az éjjeli hőkisugárzás következtében 4.2 fokra hült le a levegő. Ezzel szemben 1923 június tizenötödikén a talajmenti minimum 1.4 fokos volt, tehát közel volt a fagyponthoz.

— Bizonyos fokú hűvösség és általában a borult időjárás tulajdonképpen megfelel a júniusi jelleggel, mert hiszen tudvalevő, hogy a júniusi hőcsökkenést éppen a kontinentális

alacsony hőnyomással együttjáró zivatarok, esőzések és az Atlanti Óceánról jövő hűvös légáramlás okozzák. Budapesten hetvenegy milliméter az ötvenéves átlag, míg a hőemelkedés középértéke 19.8 fokot tett ki. De igen gyakran marad a havi középérték két fokkal az alatt a normális érték alatt,

A Medárd-nappal egybekapcsolt népies időjárési szabályt jól megfigyelt tényekből vezették le és ismerik el Közép-európa népei.

— De még Kisázsában is, ahol a nép, mint negyvennapos délutáni esőt ismeri.

— Budapesten a mai napig a júniusi normális esőmennyiségnek csak hatvan százaléka hullott le. 1884 és 1923 év hideg júniusai mellett szépen elfér az idei június is, mindket tónél csak azért rosszabb az idei, mert

most a május is olyan hideg volt, a milyen évtizedek alatt csak két-háromszor fordult elő,

— 1902-ben és 1919-ben azt lehet mondani, hogy rövidebb időszakok kivételével március óta a normális hőmérséklet alatt volt az időjárás. Az esős 1884 és a száraz 1923 év hűvös júniusait meleg májusok előzték meg és így egyik esetben sem lehet a mezőgazdaságilag fontos növények érési ideje annyira elmaradva mint az idén.

— Az ideinél azonban még kedvezőtlenebb volt az 1871-ik év, amidőn a hűvös májust az ugyancsak rendkívül hűvös június követte.

Amennyiben tehát a Medárd napjára vonatkozó népies megfigyelés helytáll, június 8-tól július 18-ig tart a negyvennapos esős időszak.

Benes területi engedményeket akart adni Magyarországnak

Mi volt a kisántant-konferencia titkos anyaga?

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Manchester Guardian bukaresti levelezője ma rendkívül érdekes tudósításban számol be a Lisantant külügyminiszterének mult heti tanácskozásáról. A cikk első részében Titulescu külügyminiszter nyilatkozatát közli a kisantant országainak gazdasági együttműködéséről, s kifejti, hogy Benesnek az a terve, ha Csehszlovákia és Jugoszlávia bizonyos engedményeket tesznek Románia javára, könnyen megvalósulhat. A Benes-féle terv lényege a három ország vámrendszerének egységesítése.

Ezután a Manchester Guardian a konferencia ama határozatával kapcsolatban, hogy a kisantant mindenféle revíziós kísérletnek mereven ellenszegül, titkos értesüléseket közöl. Ezek közül a legérdekesebb, hogy Benes azzal az indítvánnyal állt elő, hogy

Magyarországnak adjanak bizonyos határmódosítást, s ennek fejében ez az ország működjön együtt a kisantanttal

valamint kategórikusan szögezze le, hogy abba a helyzetbe, mely a kiigazítás után következne, belenyugszik. Az értekezlet végül ezt a tervet azzal, hogy kivihetetlen, elvetette.

A BRASSÓI LAPOK PANASZKÖNYVE

★

Illusztráció Tituszék biztosítási üzelveihez

Egy jó félévvel ezelőtt egy pár csábító példa hatása alatt százezer lejes hozománybiztosítást kötöttünk a Constantinescu Titus-féle Universal Bankkal. Beiratkozások fizettettek velünk 1170 lejt, azután minden hónapban átlag 4500 lejt. Egy félév alatt befizettünk összesen 32.000 lejt, vagyis 320 házasság után minden alkalommal száz-száz lejt. A feltételekben és a kötvényekben előírt kilencvennapos várakozási idő letelte előtt pár nappal Bukarestbe utaztunk, hogy kikapjuk az esedékes százezer lejt, amelyhez teljes jogunk volt, mert minden feltételnek a legpontosabban eleget tettünk.

Mikor az Universal bankban előadtuk igényünket, kijelentették, hogy csak akkor fizetik ki a százezer lejt, ha előbb fizetünk ott készpénzben fejenként 67.000 lejt, mert közben még rendkívül sok házasság történt és mi még ennivel hátrálékban vagyunk.

Mi erre nem voltunk hajlandók. A befizetett 32.000 lejt már régen tönkretett bennünket, adósságba jutottunk, honnan szerezzünk még 67.000 lejt ahoz, hogy 80-90.000 lejt kapjunk az Universalától.

Kértük, hogy adják vissza a 32.000 lejt. Nem akarták. Kértük, hogy legalább felét térítsék vissza, a másik felét nekik hagyjuk. Erre sem voltak hajlandók. Üres zsebbel, 32.000 lejt veszteséggel (s még hol vannak a többi költségek?) s egy szomorú tapasztalattal gazdagabban távoztunk el a bankból.

Ezután legfőbb törekvésünk az lesz, hogy többi félrevezetett embertársainkat megmentjük az anyagi romlástól azzal hogy lebeszéljük a hirtelen meggazdagodással biztató biztosítás megkötésétől. Sándor Gyula Bácsfalu. Zarea Miklós Türkös.

Butorvásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
MAROSVÁSÁRHELY-re és tekintse meg

Székely és Réti
erdélyrészi butorgyár Rt

hatalmas raktárral.

Büsenderfer, Stival,
Wirt, Hoffmann

zongora és pianinó

gyárak képviselője. — Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

JOSEPHINE BAKER

FÖLLÉPÉSE BRASSÓBAN NEM KELTHETNE OLYAN FELTÜNÉST ÉS SZENZÁCIÓT, MINT A

ZENEBOGA

CIMÜ JAZZ-OPERETTE-ÚJDONSÁG BEMUTATÓJA AZ APOLLÓBAN.

Cáfolják Elena anyahercegnő második házasságát

Újból felvetődött a personálunió kérdése

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nehány nap óta úgy a közvélemény, mint a legbeavatottabb politikai szalonok is fokozott érdeklődéssel pertraktálják Elena anyahercegnő állítólagos második házasságának hírét.

Ismeretes, hogy a hercegnő mindössze néhány napja vált el Károly trónörökösától és így a gyors házassági hír mindenütt a legnagyobb meglepetés erejével hatott. Egyesek szerint az új házasságra irányuló tárgyalások már anynyira előrehaladtak, hogy a perfektuálás csak rövid idő kérdése. Beavatottak tudni vélték azt is, ki lesz az új férj, s a házasságnak egvetemes politikai szempontból igen nagy súlyt tulajdonítottak. Futólag felvetődött egy

perszonálunió gondolata is, melyről ta-

vályelött még igen 'posszibilis formában volt szó.

Ma ezzel a szenzációszámba menő házassági hírrel kapcsolatban a kormány egyik tagja kategórikus nyilatkozatot tesz közzé, melyben leszögezi, hogy az Udvarnál semmiféle familiáris természeti újdonság nem készül, s az anyahercegnő

ebben a pillanatban

nem gondol arra, hogy újra férjhezmenjen. A hírnek momentan nincs aktualitása, s a forgalomban levő nevek, valamint az összes hírek hamisak. A Károly extrónörökösötől való válás azért volt szükséges, mert a hercegnő külföldi tartózkodása végleges jellegű. Elena hercegnő asszony a válásra érett megfontolás után szánta el magát, alaposan számot vetve az ország érdekeivel és a dinasztia kívánságaival.

A bécsi főtörvényszék Kun Béla kiadatása mellett döntött

Az osztrák igazságügyminiszter mégis megtagadta Magyarország kérelmét

Óriási felháborodás Ausztriában az igazságügyminiszter döntése miatt

Bécs. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Kun Béla ügyében ma kezdik meg a tárgyalást Bécsben, amely elé nagy érdeklődéssel néznek Ausztriában. Már hetekkel ezelőtt a legszigorubb intézkedéseket fogantatosították a tárgyalásra vonatkozóan. Mindenkinél, aki részt akar venni a tárgyaláson, már két héttel ezelőtt be kellett jelenteni lakáscímét, hogy a rendőrség lefolytathassa az eljárást a személyazonosság igazolására. A tárgyaló teremben, hogy a rendet minden eshetőségre biztosítsák, fegyveres börtönőrök helyeznek el és detektívek serege fogja figyelni a közönséget. Kun Béla védői, Schönhof és Rosenfeld ügyvédek beadvánnyal fordultak az elnökhöz, hogy mindenkit, aki a tárgyaló terembe lép, motoztasson meg és a magyar közönség tagjait zárják ki a tárgyalásról. A törvényszék az ügyvédek utóbbi kérését visszautasította azzal, hogy a követségi tagok extraterritoriális jogokat élveznek és így őket sem átkutatni, sem kitiltani nem lehet. Bécsben valószínűnek tartják azt, hogy Kun Bélát csak tilos visszavételért és hamis névbejelentésért vonják felelősségre és elítélése esetén is a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek veszik büntetését. Biztosra veszik azt is, hogy ha repülőgépen küldik vissza Oroszországba, Németország megengedi a területe feletti repülést.

A holnapi tárgyalás annál is inkább tarthat számot izgalmas érdeklődésre, mert mint ismeretes, Magyarország Kun Béla kiadatását kérte. A kiadatási kérést azzal támasztotta alá, hogy Kun Bélát közönséges bűncselekménnyel, rablással és többrendbeli gyilkossággal vádolta. A bécsi főtörvényszék Mindler százados és a két ukrainai tiszt meggyilkolásában közönséges bűnösnek ismerve el Kun Bélát,

szótöbbséggel helyt adott a kiszolgáltatási kérésnek, amihez azonban az igazságügyminisztérium nem járult hozzá.

megállapítván, hogy Kun Béla elkövette ugyan a terhére rótt bűncselekményeket, de miután ezt politikai célból követte el, s ezen kívül semmi más indító oka nem volt, nem lehet közönséges bűntényeknek minősíteni és ennek alapján kiszolgáltatni Kun Bélát Magyarországnak.

Az osztrák igazságügyminiszter döntése élénk vitákra adott okot, s általában nagy felháborodást váltott ki és a lapok nagy része hevesen támadja az igazságügyminisztert. A budapesti lapok élénken kommentálják az ügyet, leszögezve, hogy

az osztrák kormány dezavualta ezzel saját legfelsőbb törvényszékét.

Ausztria tehát, — írják a pesti újságok, — valósággal nemzetközi védelmet nyújt a gonosztevőknek, s bebizonyítja, hogy a Szovjetnek Ausztria az agitációs székhelye.

A bécsi Deutschösterreichische Tageszeitung is nagy cikkben számol be a kormány döntéséről. A nép elsöpri az ilyen kormányt, — írja a bécsi lap, — amely saját tekintélyét így megcsufolta. Végül reményének ad kifejezést, hogy az igazságügyminiszter „galád” döntését revideálni fogja. A többi bécsi lapok pedig azt kérlik a kormánytól, hogy miután megtagadja valamely állam kérelmét, amelyet saját legfőbb, független bírósága jogosultnak ítél, tudja-e a kormány, hogy ezzel a barátságtalan tétellel egyenesen becsalogatja az országba a szovjet agitátorokat.

A nagynémet néppárt képviselői ülést hívtak egybe, amelyen elfogadtak egy határozatot, amelyben helytelenítik az igazságügyminiszter döntését a Kun Béla ügyében, mert ezzel ellentétbe került a bíróságok jogi álláspontjával. Egyben felkérlik a minisztert, hogy szakítsa meg karlsbadi tudülését és térjen haza Bécsbe.

A Kellog-jegyzék a Ballhausplatzon

Berlinből táviratozzák: Shurmann amerikai nagykövet tegnap a külügyminisztériumban átnyújtotta Kellog új háboruellenes jegyzékét, mely az előzőktől főleg abban különbözik, hogy most a hat nagy hatalmon kívül Belgiumhoz, Csehszlováchiához, Lengyelországhoz és a brit gyarmati országokhoz is szól, ezenkívül figyelmen kívül hagyja Franciaország aggodalmait az egyes államok önvédelmezési jogát illetőleg.

A SVÉD GYUFA ÚJ VILÁGURALMA

*

Magyarország közvéleményét idestova egy hete a gyufajavaslat, illetőleg az a szerződés foglalkoztatja a legélelkebben, amelyet a kormány a svéd-amerikai gyufatröszttel kötött. E szerződés értelmében a svéd-amerikai tröszt harminchat millió dollár kölcsönt nyújt a magyar államnak öt és fél százalékos kamattal, ennek fejében viszont teljes ötven esztendőre megkapja az ország gyufa-monopóliumát azzal a jogosultsággal, hogy a gyufa árát a jelenlegi négy fillérről előbb ötre, majd hatra emelheti. A törvényjavaslat ellen az ellenzék tudvalevően rendkívül heves harcot kezdett, amelynek különösen erős visszhangja támadt a nyugateurópai sajtóban főleg azért, mert a gyufatröszt előnyomulása csaknem mindenütt hasonlóan nagy port vert fel.

Ennek kapcsán nem érdektelen röviden ismertetnünk Bickerich ismert berlini közgazdásznak a svéd gyufa világpiaci szerepéről írt tanulmányát annál is inkább, mivel a gyufatröszt alighanem szerencsénk lesz hamarosan nekünk, Románia lakóinak is. Másrészt meg bizonyára nem árt ráeszmélnünk, hogy az általánosan semmihe vett gyufaszázból is kinőhet egy olyan világjelentőségű ipari és pénzügyi hatalom, amely az országok egész sorát képes finanszírozni.

A foszformentes svéd gyufát a múlt század közepén Johan Edward Lundström tette világcikké s a jó békeidők „säckerkäts tändstick“-ját 1911-ben 6551 munkás termelte husz gyárban. A svéd gyufaipar termelésének több, mint négyötöde külföldre került 12 millió svéd korona értékben. A kilencszázas évek kezdetén azonban egyre több versenytársa bukkan fel a kitünő svéd gyujtónak, mert az államok rájöttek, hogy a gyufa révén számottevő közvetett adóbevételhez juthatnak. Ilyenformán a világháború előtti évtized folyamán Svédország teljesen elvesztette szupremáciáját az emberiség gyufával való ellátása terén.

Ma azonban ismét vezet a svéd gyufa a világpiacon, ami Ivar Kreuger érdeme. A Svenska Tändstick-koncern megalapításával és kifejlesztésével a gyufa királyává lett. Rendkívül ügyes tőzsdei manipulációkkal és érdekközösségek kiépítésével sikerült rátennie kezét nemcsak az egész svéd gyufaiparra, hanem a világ legtöbb gyufagyárára is. Emellett a Kreuger-koncern érdekeltiségebe tartozik több bánya és befolyása alatt áll a legnagyobb svéd bank: a Skandinaviska Kreditaktiebolaget, amelynek révén számos francia, német, holland és lengyel bankra is nagy befolyást gyakorol. A koncern szorosan együttműködik a legnagyobb angol gyufaipari cégekkel, a Bryant és May Ltd.-del s ezáltal Amerika vezető gyufavállalatával is, amelyekkel a világ egyedüli gyufatrösztjét képezi. Tavaly tavasszal Kreuger megvette a japán Suzuki-koncern összes gyárait is s azóta az ő irányítása alatt álló tröszt uralja a japán gyufagyártás háromnegyed részét.

Kreuger óriási sikere elsősorban annak tulajdonítható, hogy aránylag olcsó kölcsönök nyújtásával szerezte meg a pénz-szükségben szenvedő államok gyufa-monopóliumát. Lengyelországnak, Perunak, Görögországnak, Portugáliának, Bolíviának, s Lett- és Esztországnak az egvedárusítás fejében 10-40 millió dolláros kölcsönöket adott ugyanúgy, mint most Magyarországnak. Mi több, Franciaországban is majdnem megkapta a gyufa-monopóliumot egy nyolcvan millió dollárnyi kölcsön segítségével, de a kamara most egy éve visszautasította a Poincaré által elszántan támogatott javaslatot s így a Kreuger-trösztnek be kellett egyelőre érnie 75 százalékos kvótával. Németországban a gyufagyártás 65 százaléka illeti meg a trösztöt.

A tröszthez 33 államban 150 gyár tartozik, amelyek összesen ötvenezer munkást foglalkoztatnak. Most már Magyarországot is beleszámítva, a tröszt nyolc országban élvezi a korlátlan monopól előnyeit, tizenkét országban viszont a szükséglet több, mint 80, másik hétben pedig több, mint 90 százalékát elégíti ki. Ilyeténképpen alig van már állam, amelyben a hatalmas svéd-angol-amerikai tröszt meg ne vetette volna a lábát.

A tröszt bevonulását csaknem minden országban olyan botrányok kísérték, mint jelenleg Magyarországon. A lengyel kormányt is megvesztegetettséggel vádolták meg a parlamentben. A tiltakozások természetesen nem éppen indokolatlanok, mert a Kreuger-féle kölcsönök kétségtelenül kedvezőek ugyan, de ennek ellenében valósággal értéktárggyá teszik a gyufát, ezt a legnélkülözhetetlenebb tö-

megeikket. Nem egy kormány jött már rá eddig, hogy előnyösebb lett volna egy drágább amerikai kölcsönt felvennie és megtartania magának a gyufa-egvedárusítást. Másrészt azonban sok igazság van például a magyar kormánynak abban a védekezésében, hogy a svéd-amerikai gyufa-tröszt az ország gyárainak megvásárlása után amugyis uralkodó helyzetet teremtett volna magának a gyufa-

A jégtábla lakói között önfeláldozó harc folyt le, hogy ki meneküljön meg először

Nobile csak hősie ellenállás után volt hajlandó a menekülésre — Amundsennnek még mindig semmi nyoma

Róma. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az olasz főváros, mely már hetek óta hősie és kétségbeesett lázban él Nobile tábornoknak és kicsiny táborának sorsa miatt, örömmámorban zug és ünnepl Thorner kapitányt, a megmentőt. Hasonló lelkesedés mutatkozik Svédországban és Norvégiában, ámbár itt a közfigyelem már inkább Amundsen felé irányul, akinek még nincs nyoma. Németország is részt kért ebben az általános lelkesedésben, mert Thornerget, aki annyi önfeláldozással és merészséggel folytatja élet-halálra menő munkáját, magának igényli és valóban csodálatra méltó munkáját nemzeti eredménynek könyveli el.

A menekülés részletei.

Tegnap Nobile tábornok, akit időközben a Quest gőzsről átszállítottak a Citta di Milano fedélzetére, elküldötte első részletes rádiogramját megmenekülésének drámai részleteiről. A rádiogram először leírja, azt a halatlatlan ujjongást, ami az uszó jégtábla lakóit elfogta, amikor látták, hogy Thorner kapitány sikeresen leszállt a hidroplánjával egy közeli jéghegy keskeny földcsikáján. A kicsiny csoport ebben a pillanatban a legemelkedettebb leghősiebb lelki világról tett tanúságot. A mentés csak egyenként történhetett, s bár távolról sem volt bizonyos, hogy Thorner vissza tud térni másodszor is, mindenki Nobilenek akarta az elsőséget.

A kicsiny jégtáblán valóságos önfeláldozási verseny indult meg, s Nobile, jóllehet törött lába és a rettenetes szenvedések már a végsőkig legyengítették, csak utóljára volt hajlandó elhagyni helyét.

Thorner kapitány, aki odajött sátrukhoz, vitát kezdett a tábornokkal:

- Önnek kell jönnie először...
- Először a többieket szállítsa el!
- Parancsot kaptam, hogy önt kell először megmentenem!

Nobile hosszasán ellentállt s csak ak-

ellátás terén, mert hiszen egy ilyen hatalmas tröszt terjeszkedését nem igen lehet feltartóztatni. Valóban, Kreuger, a gyufa- király, gondoskodik arról, hogy a rágyújtás terén is uniformizálódjék a világ: rövidesen mindenütt, a földteke minden részén az ő „tändstick“-je fogja szolgáltatni az isteni tüzet.

K.

kor egyezett bele a menetelbe, amikor látta, hogy ehhez társai is ragaszkodnak és ellenállása csak késlelteti a mentés munkáját. Mielőtt felszállították a hidroplánra, a kicsiny csoportnak parancsnokságát átruházta Willyre sorhajóhadnagyrá.

Néhány óra múlva Thorner visszatért, megismételte bravúrját s ez alkalommal Ceponi mechanikust vette föl, aki azért lett második, mert lába, éppen úgy, mint Nobilenek, neki is eltört. Cepont szintén a Citta di Milano fedélzetére szállították át.

A Citta di Milano parancsnoka táviratban a következőképpen írja le Nobile állapotát: a tábornok jobb sipesontja eltört, azonban a törés nem nyílt. A esontdarabok csak minimálisan tolódtak el. Jobblába, mely tele van erős véraláfutásokkal, kificamodott. Valószínű gyógyulási idő 40 nap.

Nobile és Ceponi megmentése után a jégtáblán még négy ember maradt, a kik kellően el vannak látva élelmiszerekkel és a Citta di Milanoval rádión rendszeren érintkeznek.

Valamennyien betegek, de a hajó orvosa rádión rendes utasításokat ad nekik.

Eredménytelen harc Amundsenért

Nobile megmentése után a világ figyelmé Amundsen felé fordult, akiről azonban mindmáig semmi pozitív hír sincsen. Norvégiában távirat szerint Pensó olasz órnagy hidroplánjával vasárnap hiába kutatta Amundsent.

A norvég közvélemény megállapítja, hogy Amundsen tragédiájának oka Guibaut francia repülőkapitány, aki rendkívül könnyelműen elsiette dolgát.

Ugyanis, amikor a mentési expedíció megkezdése előtt Bergenben leszállt, sietve felvette Amundsent és Dietrichsont, felszerelt egy rádióállomást és anélkül, hogy a motorokat megvizsgálta volna, már tovább is repült.

Egy magyar mérnök feltalálta a gépet, amelynek fantáziája van

A „Variograph“ épp úgy rajzol, mint valami zseniális iparművész

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Amikor a kézítermelést felváltotta a géptermeles, a munkások lázadoztak. Gyűlölni kezdték a gépeket s az intellektuális osztály erre azt mondta, hogy a munkások műveletlenek, mert fellázadtak az evolúció ellen. Pedig a munkások gyűlölete nem tudatlanságukból fakadt. Nem szerették a gépeket és harcoltak ellenük egyszerűen azért, mert azok hatalmas versenytársnak bizonyultak. Egy gép sokszáz munkást pótol s így sok-sok ezer munkást vetíttek el a kenyeret. Például a szövőgépek valóságos eltűntették a földről a takácsokat, akik, szegény elkeseredett munkások, Németországban sok-sok helyen forradalmi csoportokban járták be a gyárakat, összerombolva tönkrejuttatójukat, a lelketlen gépeket.

És most közeledik az az idő, amikor nem a munkás, hanem az intellektuális osztály fog fellázadni a gépek ellen. Sorra fognak jönni azok a gépek, amelyek már nemcsak mechanikus mozdulatokkal dolgoznak, hanem — gondolkodni is tudnak, almodozni a művész helyett tervezni, szenvedés nélkül. Ezeknek a gépeknek az előfutárjaként jelentkezett egy magyar mérnök zseniális találmánya, a „Variograph“.

Egy gép, amelynek fantáziája van.

Éjfél szesz.

Az elegáns polgári szalonban a csillár fénye még színesebbé teszi a pompás perzsákat,

a falakon levő értékes képeket. Előkelő kis társaság gyűlt össze a szalonban, ahol valami soha nem látott, titokzatos szeanszra készülnek elő.

Horváth Albert a brassói származású gép- és elektromérnök aki évek óta Németországban él s most is csak üzleti ügyei hozták Romániába, — egy nagy fehér rajzlapot erősít a falra. A fehér papírlaptól mintegy kétméternyire felállít egy különös, fekete ládát, amelyen csillogó táblácskán ragyog a név: „Variograph.“ Halk csattanás. A fekete láda zárja felpattan. És abban a pillanatban kialszik a csillár a szobában. A sötétség csak egy másodpercig tart, mert a fehér rajzlapra egyszerre sugár nyalábokban ömlik a fény. — Ragyogó, édes, szinte földöntúli színek váltakoznak gyors egymásutánban, elkápráztatva a szemlélőt. A szeansz megkezdődött.

És a hihetetlenül szép színek zuhatagában megjelenik egy kör. Egy geometriai pontossággal megrajzolt szimpla kör. És egyszerre szörlőletesen forogni kezd a kör. Mintha egy varázsló érintette volna meg, a körből fantasztikus csillagképek, csodálatos alakú virágok, bomlanak ki és váltják fel egymást másodpercenkénti gyorsasággal. És a primitív rajzokból amelyeket időközönként megpihentett a falon, a szeansz vezetője, Horváth mérnök, — másodpercek alatt szeszélyes és csodálatos képek sorozata alakul ki. Mintha egy neoszecczionista

aztán meg, mintha valami klaszikus művész rajzolná őket. Így tobzódunk színekben és formákban, amíg elfakul az utolsó fénykéve is. Egy percre ismét sötétség hull ránk, aztán a csillár újra felgyul s a titokzatosság éjjeli világából ismét visszakerülünk a realitások józan országába.

*Szellemimunkás acélból
és kristályprizmákból.*

A kis társaság tagjai néhány előkelő gyáros, Hans Éder a kiváló festőművész és a szellemi előkelőségek más képviselői, körül állják azt a fekete ládát, amelyben diadalmasan és fölényesen ül a „Variograph”, a színek és rajzok óriási szelemidézője.

Horváth mérnök, a „Variograph” feltalálója magyarázza a gépet. Megtudjuk, hogy a gép, amely mindössze tizenhárom kiló, s a külseje olyan mint egy vetítógép — ha beállítják, le is fényképezi csodálatos munkáját. A gépben kristályprizmák vannak elhelyezve, amelyek elemekre bontják a fényt. Két kristályrendszer van a gépben. Az egyik analizálja, a másik ugyanakkor már szintetizálja is a fényt. Ez az optikai fénykeverő a legcsodálatraméltóbb szőnyeg, tapéta, építészeti, ornamentals, selem és szövetmintákat varázsolja elő a gépbe helyezett primitív kis rajzokból. Egy egyenes vonalból például a legkülönösebb kockákat, háromszögeket és elfolyó hullámvonalakat, dolgokat tud kihozni.

A gép nem festékből keveri a színeket, hanem fényből. És egy perc alatt elvégez annyi munkát, mint egy iparművész egy év alatt. Kiderült, hogy azok az iparművészeti formák többsége, amelyeket a művész agyvelő csupán véres fáradtsággal tud megtalálni, az voltaképpen egy mechanikus munka volt, amelyet egy gép is el tud végezni, anélkül, hogy intuíciora volna szüksége.

Egy év előtt találta fel Horváth Albert magyar mérnök a „Variographot”, amely már az egész világon ismert lett. Oswald, a híres német természettudós által alapított Szinkisérleti Allomáson kísérletezett, dolgozott találmányán Horváth mérnök, s Oswald, amikor meglátta a gépet, levelet írt a feltalálónak, amelyben a legnagyobb elragadtatás hangján beszél a nagyfontosságú új gépről. A német tudományos lapok hasábjait szentelnek az új találmánynak, amelyet nagy érdeklődés mellett a lipcsei vásáron mutattak be először.

Már üzemben van a Variograph

Horváth mérnök, aki csak egy néhány napig fog Romániában időzni, megmutatja a gép számlapját.

— Ha a gyárosnak megtetszik a másodpercenként váltakozó minták közül valamelyik, akkor megnézem azt a számot, ameddig eljutott az új minta, s amikor leperregnek az összes változatok, újra beállítom azt a számot, s megjelenik a kívánt minta. Ez azonban nemcsak a falon elhelyezett rajzlapra vetődik, hanem a gép előtt levő kis üveglapra is, s akkor erről az üveglapról a kiválasztott mintát és szint a gép is fényképezi azonnal, így megrögzítve azt.

A szimpatikus mérnök szerényen mosolyog — és szeretetteljes mozdulatokkal szereli le a gépet, amelyet újra bezár a fekete ládába.

— A nyugat-európai államok, Kína, Japán, Sziám, Holland-India, Ceylon és az összes dél-amerikai államok gyárjai használják már a Variographot. Amerikában most alakult meg egy részvénytársaság az új gép gyártására.

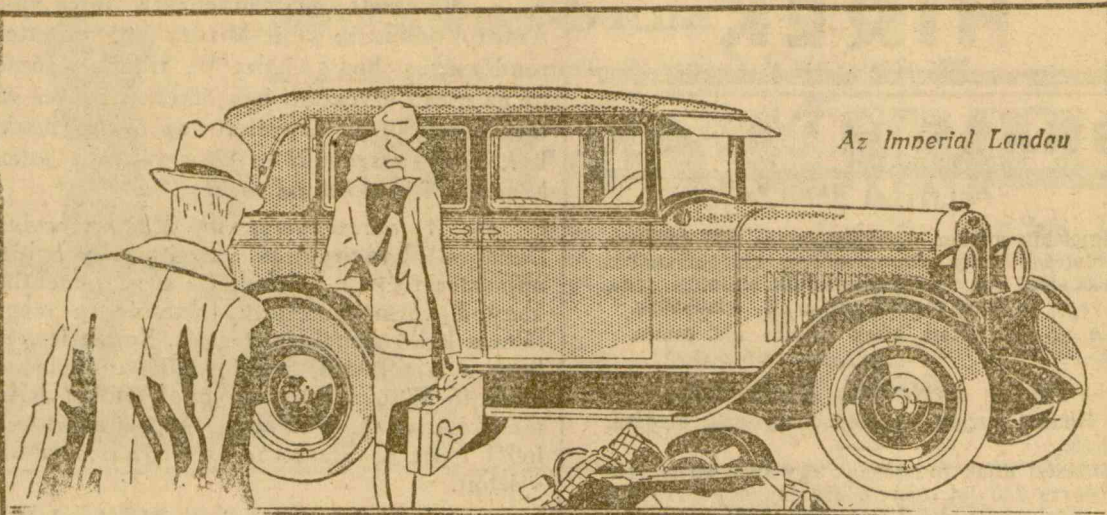
— Hallo, hogy Szovjetországgal is összeköttetésben áll mérnök ur.

— Igen, a szovjet egyszerre száz gépet rendelt meg és mondhatom, a legpontosabban fizet. A szállítás utáni harminc napot, amit a fizetési határidőnek tűztem ki, pontosan betartja.

A gép, amely fényben, színekben, gondolkodik, most némán, bezárva fekszik a szalon közepén. És nekem önkéntelenül egy régi legenda jut eszembe. A Gólemé. Igen, úgy gondolom, megvalósult a régi mese. Életre támadt a gépmember, aki fényhullámokat, színvereket költ, holnap talán egy új gép fog jönni, amely hanghullámokat, vagyis zenét ad, s ezek a gondolkodó gépek majd meg fogják ölni az állomokat, az ambiciót, — a művészt.

De talán egy új és boldogabb korszakot teremtenek.

Somlóai Eller Gizella.

Az Imperial Landau

Az új Chevrolet ma sokkal inkább „nagy kocsi” amellett alacsonyabb árért

Néhány újítás:

Új lökéshárító rugók.
Megvilágított ellenőrző tábla
Négy-kerék fék.
Új radiator.
Új Duco-lakk színezés.

Az új árak:

Turakocsi 150.000; Roadster 150.000; Coach 210.000; Coupe 210.000; Sedan 220.000; Imperial Landau 230.000 lei.

Az új Chevrolet legjellemzőbb tulajdonsága, hogy „nagy kocsi” és úgy nagyságban, mint külsejében teljesen elűt az olcsó autók táborától. A tíz centiméterrel hosszabb keréktáv és a tágasabb, kecsesebb karosszéria még sokkal inkább nagy kocsivá teszik, mint ezelőtt.

Ezenfelül az új négy-kerék-fék, alumínium pistonok, és a technikai tökéletesítések egész sora olyan teljesítőképességet kölcsönöznek az új Chevrolet-kocsinak, amelyet csak sokkal drágább kocsitól várna az ember. A Chevrolet népszerűsége és az igen nagy mérvű eladás lehetővé teszi, hogy ezt a nagyobb, tetszetősebb kocsit sokkal olcsóbban ajánlhassuk, mint az elmúlt évben.

Leonida & Co. S. A. Bukarest

Braşov - Bulevardul Regele Ferdinand, 5

CHEVROLET

A GENERAL MOTORS GYÁRTMANYA

Az optánsper vitája az angol felsőházban

A népszövetség az optáns-ügyben hozott határozatával nevéssé tette magát — Birkenhead a kormány nevében az eredménytelenségért az érdekelt államokat vádolja merev magatartásukért

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A lordok házában tegnap megvitásra került a népszövetségnek az optánsperben hozott határozata. A vitát Newton lord beszéde nyitotta meg, aki a következő három kérdést tette fel a kormánynak:

Gondolja-e, hogy a népszövetség eleget tett az optánsperben hozott határozatával a trianoni szerződésen alapuló kötelezettségének azaz, hogy eredménytelenül közvetített Magyarország és Románia között? Vajon eltökélte-e a népszövetség, hogy nem tesz eleget a békeszerződési határozmányoknak, amelyek kimondják, hogy a visszavont bírósági tag helyébe új bírót kell kinevezni? Helyesen cselekedett-e a tanácselnök, amikor június nyolcadikán kijelentette, hogy az optánskérdést a népszövetség számára lezártnak tekint?

Newton lord ezután részletesen ismerteti az optánsügy történetét, a kérdésnek a népszövetség előtt való kezelését, s beszéde végén megállapította, hogy

a népszövetség ezzel a határozattal nevéssé tette magát s elvesztette tekintélyét és befolyását.

Lord Thompson egyetért Newton felfogásával az ügynek a hágai döntőbíróshoz való átutalásának ügyében már csak azért is, mert Titulescu azt a felfogását közölte kormányával, hogy Románia ügye a népszövetség előtt jól áll. Hozzászólt Philimore lord is, aki kijelenti,

hogy egyetért az eddigi felszólalásokkal. Részletesen foglalkozott az optánsper történetével és koncedálja, hogy a népszövetséget nem kötelezik, a békeszerződések ellenben kötelezik az antantot, tehát mint antant államok tagjai követeljük a döntőbíróshoz bevonását az ügybe.

A következő szónok lord Charnwood volt, s hangoztatta, hogy mi sem károsabb a népszövetség tekintélyére, mint hogy egy teljesen értéktelen megegyezést kényszerítsen a pereskedő felekre. Ez a határozat

a népszövetséget a politikai erkölcselenség hírébe kevert.

Lord Parmoor szerint a népszövetségnek és az igazságnak egyaránt érdeke védelemben részesíteni a békeszerződésben lefektetett jogokat. A népszövetségnek kötelessége a döntőbíróshoz rekonstruálni.

Az elhangzott beszédekre a kormány nevében lord Birkenhead válaszolt.

Nem állítja, hogy a békeszerződés szent és sérthetetlen,

nem állítja azt sem, hogy a győzelem perce volt a legalkalmasabb a legtükrösebb békeszerződés létrehozására. Rövid áttekintést adva az optánsper végül is megállapítja, hogy az ügy jelenlegi állásáért az érdekelt kormányokat terheli a felelősség, mert merev magatartásukkal megoldhatatlanná tették a kérdést.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók. A * gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidualatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedévre 420.—, félévre 820.—, egész évre 1600 lej

Közeledünk a távolbalátás problémájának teljes megoldása felé

Berlinből jelentik: A magyarországi szak-sajtó révén német tudományos körök is tudomást szereztek egy fiatal magyar elektromérnök újrendszerű távolbalátó készülékéről. A németek érdeklődtek az új találmány iránt és megkérték Mihályi Dénest a feltalálót, hogy mutassa be a készülékét.

A berlini birodalmi postaigazgatóság épületében sok szakértő és magasrangú érdeklődő előtt mutatta be a magyar mérnök távolbalátó készülékét; a Telehört. A végzett kísérlet kitűnően sikerült és ámulatba ejtette a szakértőket.

A birodalmi postaigazgatóság rögtön tárgyalásba kezdett Mihályival és elfogadta a tervezet alkalmazására. Nemsokára általánossá tesz a Németországban és hihetőleg rövid időn belül eléri a rádió népszerűségét.

— A belügyminiszter 6.723.000 lejt adott a szűkölködő kolozs megyei községeknek. Kolozsvári tudósítónk telefonálja: Ismeretes, hogy a belügyminisztérium az erdélyi megyékben szedett több, mint ötvenféle illeték felét megszüntette, s ezért most a községek költségvetései felborultak. A legtöbb község más illetékek felvételével pótolta a deficitet, azonban Kolozs megye kétszázhuszonhat községéből száztiznek a költségvetése így is elszomorító. A megye prefektusa jelentést tett erről a körülményről a belügyminiszternek, s hárommillió lej segélyt kért a szűkölködő községek számára. Ma érkezett meg Kolozsvárra a prefektus jelentésére a belügyminiszter válasza, amely szerint a belügyminisztérium 6.723.000 lejt utalt ki a kolozs megyei szűkölködő községek számára a költségvetési deficit fedezésére.

— A liberális párt központja jóváhagyta a Rauca-tesztvérek kizárását. Rauca Vince, volt háromszék megyei prefektus és Rauca Izidor polgármester ismeretesen kegyvesztettek lettek még a háromszéki liberális pártban is, mely a múlt héten kizárta a két érdemes testvért a tagjai közül. Ugy látszik, most a párt bukaresti központja is jóváhagyta ezt az intézkedést, mert a hivatalos Vitorul közli a kizárást anélkül, hogy ahhoz bármiféle kommentárt is fűzne. Most már csak az a kérdés, hogy a párt miképpen hozza majd összhangba ezt a kizárást Rauca Vince képviselői stálmával.

— Szabadlára helyezték Müller Kálmánt és Simó Gézát. Kolozsvári tudósítónk telefonálja, hogy a letartóztatott Müller Kálmánt és Simó Géza volt középiskolai tanárt tegnap szabadlára helyezték, s mindketten már el is hagyták a kolozsvári hadbíróság fogdáját.

— Nem akart fizetni, mert ő Bratiannu Vintila istálló mestere. Aradról jelentik: Roman Gligor kocsmáros feljelentette az aradi rendőrségen Illés Györgyöt, aki egész nap evett-ivott a kocsmájában, s mikor fizetésre szólította fel, töltött revolvert szegezett a mellének. A rendőrség őrizetbe vette Illés Györgyöt, aki kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy ő nem köteles fizetni a kocsmárosnak, mert ő Bratiannu Vintila istálló mestere.

STRAND SZANATORIUM
Dr. Horváth, volt Mahler Abbázia

Minden kényelemmel berendezett gyógyintézet közvetlen a strandon. Hidegvízkurák, sz. összes gyógyfürdők, villanyos kezelések, Zander diéták. — Igen mérsékelt árak. Kitűnő konyha.

6164

— Elvesztett egy ötvenezer lejes váltó. Aradról jelentik: Hoit Mihály bejelentette a rendőrségen, hogy sógornője, Muzslay Józsefné az utcán elvesztett egy ötvenezer lejes váltót. A rendőrség értesítette az összes bankokat, hogy ha valaki ezzel a váltóval jelentkezne, a kifizetést ne eszközöljék.

— A vármegyerreform Magyarországon. Budapestről táviratözzák: Szcitovszky belügyminiszter tegnap bejelentette a parlamentben, hogy a vármegyerreform tekintetében megtalálta a kellő megoldási formát. Ennek lényege, hogy a virilizmus régi formájában már nem tartható fent, s ezért az adófizetőket három táborba osztják. Mindegyik csoport saját kebeléből fogja kiválasztani törvényhatósági képviselőit.

— Deszkát loptak a katonák. Aradról jelentik: Az egyik éjjeli szolgálatot teljesítő rendőrnek feltűnt, hogy több katona egy csomó deszkát cipel az utcán. Igazolásra szólította fel őket, mire a katonák ledobva a valószínűleg lopásból származó deszkákat, elmenekültek.

— A Maros új áldozata. Aradról jelentik: Bánai József tizenöt éves diák belefulladt fürdés közben a Marosba. Holttestét kifogták.

Elitelték a „Bátor Sas” rablóbanda tagjait. Déváról jelentik: Annakidején hosszasan foglalkoztunk annak a rablóbandának a kalandjaival és vállalkozásaival, amely magát „Bátor Sas”-nak nevezte, s mondhatni, egész Vulkán lakosságát rémületben tartotta portyázásaival, és vakmerő betöréseivel. A „Bátor Sas” tagjai voltak azok is, akik a vulkáni római katolikus templomba betörték. A bandát Fodor Károly alig 19 éves suhanc vezette, aki nagy fegyvellemmel tudta bandáját összetartani. A sors keze azonban végre mult év végén csendőrkékre juttatta őket, s azóta a dévai ügyészség fogházában várják sorsuk eldőlését. A dévai törvényszék a napokban ítélezett felletük, s Fodor Károlyt, Velikán Sándort és Podesa Jánost három-három évi fegyházzal sújtotta. A közben elhalt Krezsia János, aki szintén a banda tagja volt, halálával kimennekült a földi igazságszolgáltatás kezei közül.

— Hatalmas tűz Piski mellett. Piskiről jelentik: A szászvárosi Schuleri Testvérek cégnek Piski mellett nagy gazdasága van. A gazdasági épületben június 22-én délután tűz ütött ki. A kár másfélmillió lej. A tüzet falusi gyermekek okozták, akik gyufával játszottak az istállók mellett. A vizsgáltot bevezették.

— Öngyilkos lett egy inas, aki meglopta gazdáját. Aradról jelentik: Juhász György tizenöt éves inas elloptott a gazdájától kétezer lejt és eltűnt. Néhány nap mulv hazatért szülei lakására, ahol a félreeső helyiségben főbe lőtte magát.

— Iskolai alapítvány. A brassói róm. kath. főgimnázium néhány hálás öreg diákja, aki a most nyugalomba vonuló Hajkó László volt tanárjuk nevére teendő jutalmi alapítvány részére gyűjtést indított, ezuton is kéri az intézet s Hajkó László volt tanítványait, hogy amennyiben az alapítványt adományaikkal növelni óhajtják, azokat az intézet igazgatójához juttatni szíveskedjenek.

A Hatvani-pör végtárgyalása
a Kurián

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ráth Zsigmond elnöklete alatt a Kuria tegnap délelőtt tíz órakor kezdte meg Hatvani Lajos pörének tárgyalását. Miután a nagybeteg Hatvani nem hagyhatta el a rabkórházat, az ő képviselőjében Hatvani Lajosné és Hatvani Ferenc jelentek meg a bíróság előtt. Dr. Szlovák Ferenc előadó ismerteti a bűnügyet, s Hatvani szereplését a forradalomban, a Károlyi kormány alatt, s az emigrációban. Dr. Szlavek kijelenti, hogy a semmisségi panaszokban ismertett elvülés nem történhetett meg, mert 1927 november 23-án a bíróság átkérte az ügyészségtől a Hatvani iratait, tehát megtörtént az elvülést megszaktató intézkedés. A korona-ügyész vád és dr. Paracs Marcell védőbeszédét mára halasztották.

Használt autók eladó

1 drb. 1 1/2 ton. . . CHEVROLET
2 „ 505-ös . . . FIAT 2982
1 „ 1927 . . . FORD kamionetta

VICTORIA hűtőműhely Brassó, Katonkórház-u. 4

LEGUJABB

Thornberg kapitány lezuhant

Tromsø. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nobile tábornok megmentője, Thornberg kapitány tegnap és ma folytatta mentési munkálatait és sikerült neki a szerencsétlenül járt expedíció harmadik tagját is biztonságos helyre szállítani. Ezután Thornberg visszafordult, negyedik leszállása azonban katasztrófával végződött. Mikor gépével a Foign sziget mellett uszó jégtablára ért, ahol Nobilenek még meg nem mentett társai is tartózkodnak, a hidroplán motordefektust kapott s Thornbergnek kényszerleszállást kellett végeznie. A talaj azonban annyira rossz volt, hogy a repülőgép összetört és használhatatlanná vált. Thornberg tehát, aki könnyebben megsérült, nem tud visszatérni.

Svédországban és Norvégiában a szerencsétlenség híre óriási lehangoltságot váltott ki. A svéd államtanács azonnal rendkívüli ülésre ült össze és elhatározta, hogy három szántalpakkal felszerelt könnyű hidroplánt küld a hős kapitány megmentésére.

Háromnegyed millió
Cisar érseknek

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A regáli katolikuság, mely legnagyobb részben magyar, Cisar érseknek 25 éves papi jubileumára háromnegyed millió lejt adományozott. Cisar könnyek között köszönte meg az adományt s bejelentette, hogy a pénz egy részén templomot építtet Bukarestben az olasz katolikusok számára. Az érsek nem említette meg, hogy a magyar katolikuság templomát megakarná nyitni a hívők számára.

A MAI PÉNZPIAC

A lej mára emelkedett
Száz lej Zürichben
3.18

100 lej 0.61 dollár	1 dollár	163.65 lej
100 lej 4.34 1/2 shilling	1 angol font	799 1/2 lej
100 lej 3.51 m pengő	1 pengő	28.65 lej
100 lej 2.56 marka	1 marka	39.25 lej
100 lej 20.65 cseh kor.	1 cseh kor.	4.86 lej
	1 o. schilling	23.15 lej

1 svájci frank 31.60 lej

A világpiacon változatlan helyzet.

A belföldi piacon erős, szilárd árfolyamok.

Zürich. Devizák. (Zárjelben a tegnapi záró árfolyamtól való eltérések.) Nyitási árfolyamok svájci frankban: száz német marka 123.95, egy dollár 5.18 1/2, egy angol font 25.30, száz francia frank 20.39 1/2 (+0.02), száz olasz lira 27.28 (-0.01 1/2), száz cseh korona 15.37, száz dinár 9.13 1/4, száz lej 3.18 (+0.005), száz pengő 90.46 (+0.01), száz osztrák schilling 73.05 (+0.02 1/2).

Minden
előfizetőnek joga van

havonként egy tíz-szavas

INGYEN
APRÓHIRDETÉSRE

a „BRASSÓI LAPOK”-ban.

Feltételeket lásd az „Apróhirdetések” rovat elején.

Gróf Károlyi Mihály póré a budapesti tábla előtt

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A budapesti tábla Bakóczy-tanácsa tegnap délelőtt tíz órakor kezdte meg gróf Károlyi Mihálynak vagyonelkobzási tárgyalását. Ismeretes hogy ebben az ügyben már jogerős ítéletet hoztak az igazságügy hatóságok, azonban Károlyi védője, dr. Nagy Vince volt igazságügyminiszter újrefelvételt kért s e kérelme támogatására többek között, Clemenceau és Poincaré levelét is becsatolta. E levelek azt bizonyították, hogy Károlyi a háború alatt nem állott összeköttetésben Franciaországgal.

A tárgyalás megnyitása után Nagy Vince előterjeszti a szegénységre való perlési kérelem indokait, bemutatva a párisi polgármester bizonylatát arról, hogy Károlyi vagyontalan és adót sem fizet. Csatolja egyben a francia hatóságok szegénységi bizonyítványát is. Horváth Géza tanácsos, aki a kincstárt képviseli, hangoztatja, hogy a szegénységi bizonyítványt a hazai hatóságoknak kell megadni. Károlyi Párisban él, a világ legdrágább helyein fordul meg. Tehát lehetetlen az, hogy vagyontalan legyen. Az elnök rövid tanácskozás után bejelenti, hogy a bíróság e kérdésben később dönt.

Ezután felolvassák a kincstár periratait, mely nem egyéb, mint a Károlyi ellen felhozott vádak részletes lajstroma. Ezután Gyenes Mátyás táblabíró ismerteti Károlyi védekezését, majd Nagy Vince előszóval is előadja perújítási kérelmét, melyben kéri, hogy a Kuria helyezze hatályon kívül a törvényszéknek a vagyon átszállását kimondó ítéletét. A kincstár a perújítási kérelem elutasítását indítványozza. Nagy replikázik és vezető francia politikusok leveleivel igyekszik megdönteni az alapperben hozott ítéletet. A történelmi jelentőségű okmányokat önmaga olvassa fel.

— Tanúsítom, hogy Károlyi Mihály gróffal a háború alatt soha semmiféle kapcsolat sem volt. — Clemenceau.

— Tanúsítom, hogy Károlyival soha semmiféle összeköttetésem nem volt s hogy a hadügyminiszteriumban sincs annak, hogy Károlynak a francia hadvezetőséggel bármilyen kapcsolata lett volna. — Painlevé.

Nagy Vince a két politikusnak tanúképpen való kihallgatását is kérte. A tárgyalást ma folytatják.

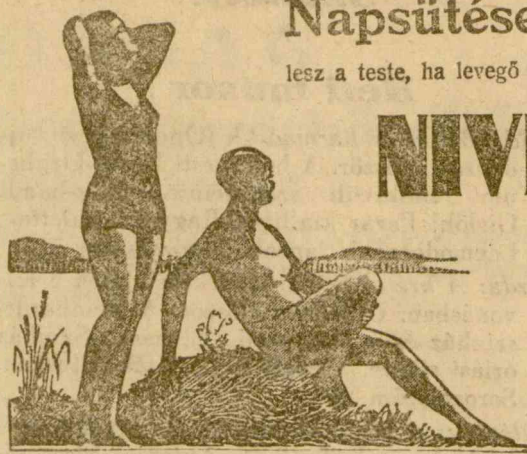
— Magyarországon újra kezdődnek a razziák a galíciai bevándorlók ellen. Budapestről jelentik: A felsőház tegnapi ülésén Szcitovszky belügyminiszter hosszabb beszédet tartott, melyen hosszasan foglalkozott az idegenellenőrzés problémájával is és hangsúlyozta, hogy ezt a kérdést szigorúan kell kezelni, mert a tavalyi razziákon mintegy 2000 illegálisan az országban tartózkodó galíciai bevándorlót találtak. Ezenkívül a gyárakban is tulsok az idegen munkás.

— Vámszer Géza: „Izlés, Modor, Divat” című, — főképp erdélyi társadalmi viszonyainkkal foglalkozó — esztétikai tanulmánya nagy sikert és elismerést nyert úgy az erdélyi, mint a magyarországi sajtóban. Az első kiadás néhány példányra még kapható 100 lejtért Zeidler főtéri könyvkereskedésében.

— A polgármesteri hivatal közlése. A polgármesteri hivatal értesíti a Tömörcsatorna partján fenálló vízművek tulajdonosait, hogy a Kut-utcában levő hid alatti tisztogatás miatt jun. 30-án, szombaton este hat órakor a csatorna le lesz csapolva, de másnap, július 1-én, vasárnap megint vissza bocsátják a vizet, úgy, hogy hátfőn, július 2-án reggel ismét a megszokott vízmennyiség lesz a csatornában. A polgármesteri hivatal felhívja a vízműtulajdonosokat hogy az esetleges előállítási vagy tisztítási munkálatokat a Tömörcsatornában július 1-én végezzék el.

SZÉKREKEDÉS NÉL

a CHATEL GUYON-i természetes sókból készült MIRATON PASZTILLÁK fájdalom nélkül könnyebbitik meg a belek működését.

Napsütéses-barna

lesz a teste, ha levegő és napfürdők, utazások és vándorlások előtt

NIVEA-KRÉMMEL

bedörzsöli; mert a Nivea-Crém megerősíti a napsugarak sötétítő hatását. — Egyszersmind a Nivea-Krém megelőzi a fájdalmas, sötét veszedelmes napszúrászt.

Csak a Nivea-Krém tartalmaz Eucerit-et, miben is csodálatos hatása áll.

Kapható dobozban és tubusban.

8004

Az autóforgalom komoly katasztrófává nőtte ki magát Amerikában

Az uccai biztonság tudományát rendszeresen tanítani fogják az iskolákban
Egész városrészeket építenek át az elgázolás veszedelmének megelőzésére

New York. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A minap jelent meg az Egyesült Államok rendőrségeinek egyesített jelentése, amely beszámol az 1927-es év második felében történt forgalmi balesetekről. Ha a vaskos kötetre terjedő kimutatásban lapozgatunk, akkor európai szemnek megdöbbentő adatokat látunk. Az öreg Európa még csecsemőkorát éli az uccai forgalom, a liktető üzleti élet szempontjából és ha egy kis elgázolásért nem is kell a szomszédba mennie, azért az amerikai számadatok mégis csak bámulattal tölthetik el az óvilág lakóit. Amerika azonban erre a rekordjára nem büszke és hogy a sűrű elgázolás veszedelmét elhárítsa, az Egyesült Államok kereskedelmi minisztere ebben az évben már a második konferenciát hívta össze, amely csakis a forgalmi balesetek csökkentettségének módozataival foglalkozik.

A konferenciát a rendőrhatalóságok, az autómobilvállalatok, a biztosítótársaságok, munkásegyletek, kereskedelmi kamarák és egyéb más hatóságok és egyesületek anktéjei előzték meg. Ezeken előzetesen megvitatták a fontos kérdést, a kereskedelmi miniszter elnökle alatt összeült konferencia pedig a különféle műszaki és adminisztratív kérdéseken kívül főként azzal foglalkozott, milyen módon kell és lehet az iskolai ifjúság testi épségéről gondoskodni a mindinkább növekedő uccai forgalomban.

A statisztikusok által összegyűjtött adatok ugyanis azt bizonyítják, hogy az automobil-elgázolások áldozatainak csaknem egyharmada iskolásgyermekek.

Ez a számarány pedig főként akkor ad elremitő képet, ha figyelembe vesszük, hogy az Egyesült Államok rendőrségei a megnövekedett forgalom áldozataként nem kevesebb, mint háromszázezer embert mutatnak ki az 1927-es év második felében.

Az elgázolásból származó balesetek közül tízenkétezer halálosan végződött.

a súlyosan sebesültek száma pedig kétszáznyolcvanezer. A rendőrségi jelentés arról is beszámol, hogy 1927 második felében tízenhét százalékkal több volt a balesetek száma, mint az első szakében.

A most összeült ankté tehát feladatul tűzte ki, hogy gátat vet az automobilvezetők lelkiismeretlenségének, amely lépést tart az autók számának gyarapodásával és nem lehet tudni, hogy hova vezet. A konferencia tárgysorozatának legfőbb pontja, mint említettük, az iskolába járó tanulói ifjúság testi épségének védelmével foglalkozott.

Indítvány formájában szöbakerült, hogy az iskolai tantárgyak közé, mint új studiumot, az uccai biztonság tanítását is beiktassák. Ezt az eszmét különösen a különféle szülői testületeknek képviselői fogadták nagy tetszéssel. Ahol pedig nem lehetne ezt az uccai biztonságot külön tantárgyként az órarendbe beilleszteni, ott legalább a már eddig tanított tantárgyak valamelyikével kapcsolatban óhajtanák a gyermekeket az uccai forgalom rejtett veszedelmére figyelmessé tenni és a védekezés módjaira kitanítani.

Hogy mekkora fontosságot tulajdonítanak

a forgalom megrendszabályozásának az emberi élet szempontjából, kitűnik abból is, hogy a konferencia a városrendezéssel is foglalkozott, vagyis, hogy a városok már az uccák építésében is alkalmazkodjanak a növekedő forgalomhoz. Ezért elhatározták, hogy ahol szükséges, ott a forgalmi viszonyokhoz mérten átépítik a többmillió városok, New York és Csikágó egyes részeit.

Már az anktét megelőzően is megindultak ilyen átépítő munkálatok. Néhol egész városrészeket romboltak le. Modern stílusban, a követelményeknek megfelelően újat építettek, ahol pedig ez akadályokba ütközött, ott legalább az uccák kiszélesítésével segítettek a bajon. Csakhogy ez közel sem olyan egyszerű dolog, mint ahogyan azt mi európai emberek elképzeljük. Az amerikai telektulajdonosok szívós kitartással ragaszkodnak szuverenitásukhoz, s minden módon megakadályoznak olyan törvényjavaslatot, amely tulajdonjogukat a legcsekélyebb mértékben csorbitaná.

A konzervatív gondolkodású telektulajdonosok eddigi állásfoglalása az oka annak, hogy az amerikai lapok, mint nagy vívmányt jelentik az anktéknak azt az egyhangú indítványát, is, amely szerint ezentúl az építési és közlekedési hatóságoknak nagyobb ellenőrző jogot kell biztosítani a telkek felhasználásának módjára nézve.

— A főrendiház előtt állítják fel Tisza István szobrát. Budapestről jelentik: A Tisza István szoborbizottság a nagy magyar politikus szobrának helyét a főrendiházi bejárat előtt jelölte meg. A szobor arccal a parlament felé fog nézni, szimbolizálva, hogy a parlament megalkotása Tisza érdeme.

— Eltemették Csangcsolint. Mukdenből jelentik: Csangcsolint tegnap százezer ember jelenlétében nagy ünnepségek között eltemették.

★ Az Egységes Szakszervezetek július 1-i (kedvezőtlen idő esetén július 8.) majálisán temérdek kellemes, szórakoztató meglepetésben lesz része. Siessen jegyet váltani.

— Egy magyar hajókapitány szenzációs találmánya. Triesztből jelentik: Kasli Nagy Adorján trieszti magyar tengerészkapitány egy találmányt jelentett be, mellyel az elsüllyesztett tengeralattjárók legénységét meg lehet menteni. A találmányt már meg is vásrolta egy bosztoni részvénytársaság 155 ezer dollárért.

Fürdőhelyekre

élelmiszereket, naponta friss vaját, szalámit, kaskavált, turót stb. legutányosabban szállít: Gál Béla Brassov, Kapu-utca 61. — Ugyanitt cukorkák és csokoládék dúsz választékban eredeti gyári árakban. 7090

Tennis-rakettek

angol, német és francia gyártmányok nagy választékban. — Árjegyzék bérmentve.

F. & E. REISER, Brassov
Károly Herceg utca 31.

— Az uzoni csendőrmester kardjával osztja az igazságot. Az elmúlt napok egyikén este tizenegy óra körül az egyik uzoni vendéglőben iddogáltak Illyés Mihály adóhivatalnok és Bodoli községi másodbíró. Később bejött Puia csendőrmester, egy más asztalhoz ült és néhány perc múlva meghívta asztalához Illyést és Bodolit is. Alig ültek tíz percig együtt, Illyés adóhivatalnok ki akart menni az udvarra a korcsma konyháján keresztül. A konyhában ült a községi rendőr, aki részeg fejjel utját állta Illyésnek, s goromba szavakkal inzultálta. Az affért azonban Illyés hamarosan elintézte és kiment az udvarra. A rendőr kiment utána, ott újból gorombán támadt Illyésre, s a kezében levő rendőrbotot ütésre emelte. Illyésnek sikerült a botot kicsavarni a részeg rendőr kezéből. A korcsmaiban ülő Puia csendőrmesternek tudomására jutott az udvaron folyó jelenet, kirohant, kardot rántott, s azzal ütlegetni kezdte Illyést, aki véresen szabadt ki a hatalmaskodó csendőr kezei közül.

— Százötvenezer lejt lopott egy koldus. Hunyadmegyei szerkesztőségünkől. Szászváros mellett levő Bencenc községben Fogaras Erzsébet néhány hete házához fogadta Candor Mózes székelykereszturi koldust. A koldus a háznál csendesen éledgett és becsületességével mindenki sajnálatát érdemelte ki. Egy napon az asszony elutazott, s a házat magára hagyta. A koldus ekkor behatolt a szobákba, s összeszedve az ottan levő mindenféle értékes holmit, ékszereket és ezüstneműt, kereket oldott. Az elvitt tárgyak értéke mintegy 150.000 lejt tesz ki. A tolvaj koldus ellen a hatóság köröző levelet bocsátott ki. Eddig még nem akadtak nyomára.

— Az utasok égő cigarettája lángba borított egy autót. Hunyadmegyei szerkesztőségünkől: Végzetes szerencsétlenség érte Jaksa János dévai autótaxist. Autójával, amelyben utasok ültek, június 22-én délelőtt Brád felé igyekezett. A Brád előtti Valigóra község határában az egyik utas a soffőr mellett ülő utasnak égő cigarettát nyújtott át, hogy az a magát meggyújtja. — A cigaretta tüze kihullott s az ülés háta mögé esett. Az ülés alatt a nyáron nem használt celluloid táblák voltak elhelyezve s a tűz éppen erre a gyúlékony anyagra esett, ami azonnal meggyulladt. Alig esett le a cigaretta tüze, a vezető égésszagra lett figyelmes és azonnal megállította a gépet. A három utas is rögtön kiugrott a gépből és ekkor a kocsi már lángokban állott. A kár mintegy 40—45 ezer lejt.

— Utonállás Aninoszán. Hunyadmegyei szerkesztőségünkől: Június 18-án este 9 és 10 óra között Novák Emil és Veszteg Ferenc aninoszai munkások munkájukból hazafelé igyekeztek. Alig haladtak néhány lépést, amikor három sötét alak toppant eléjük és pénzüket kivehették. A megijedt bányászok engedve a túlerőnek, az éppen akkor kapott 2400 lejt fizetésüket átadták az utonállóknak. Ebben a pillanatban fordult be azonban a sarkon a falu csendőre, s a munkások a csendőr segítségével letartóztatták a három rablót, akikről kihallgatásukkor kiderült, hogy azok Bagata, Russu és Berleg, szintén aninoszai munkások, akik, úgy látszik, ellenséges viszonyban voltak a két munkással, s ilyenformán akarták pénzüket maguknak megkaparintani.

* Weisz Ilona növendékeinek záróvizsgáját június hó 28-án délután 5 órakor tartja. (Cerna-ucca 1.)

* Van szerencsénk egész Új-Románia közönségének figyelmét felhívni a Brassó székhellyel létesült „Erdélyi Temetést Biztosító Szövetkezet”-re, amely a mai viszonyok között mindenkinek, különösen pedig a közép- és munkásszálv részére okvetlen szükséges temetésbiztosítást kultiválja, mely biztosítás díszosztályu temetéstől, polgári osztályu temetésig terjedő három osztályra oszlik. Kímélje meg mindenki hozzátartozóit a temetéssel járó gond és költségeitől s legalább a végtisztességről gondoskodjék az által, hogy szövetkezetünkkel tetszése szerint választható temetés biztosítást köti, amiért terhet senkinek se jelentő, csekély havonkénti díjat kell fizetni. Részletesebb ismertetővel készséggel szolgál a szövetkezet alantli központja, ahol Brassó város, esetleg a vidék részére is üzletszerű fix és jutalékos alapon felvétetnek. — Erdélyi Temetést Biztosító Szövetkezet Brassó, Buzasor 9, I. em.

* A legjobb utavaló a valódi „Stollwerck” lejkaramella.

* Egy jó tanács. Vérszegényeknek, sápkór-soknak és bármely betegség által legyengült egyéneknek ajánlatos egy kúra „HEMOFER” készítménnyel, mely egy 30 év óta kipróbált kellemes ízű nem drága gyógyszer, egy nagy üveg ára 110 lejt. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Ha nem volna kapható, kérje direkt Dr. Al. Iteanu gyógyszerárától București, Calea Victoriei 82.

SZÍNHÁZ

★

Heti műsor:

Kedd: Balról a harmadik! (Operett-revü ujdonság, először. A budapesti Royal-Orpheum rendkívüli szennációja. Jazz-band! Gírlők! Pazar kiállítás. Ragyogó toalettek. Legmodernebb táncok. Sorozatszám 31.)

Szerda: A krétakör. (Eredeti kínai játék 5 felvonásban. Ujdonság először. A Reinhardt-színház és a budapesti Kamara Színház óriási sikere. Eredeti kínai játék-stílusban. Sorozatszám 32.)

Csütörtök: A postáskisasszony (Lengyel Menyhértnek, a „Taifun” és „Antonia” szerzőjének legújabb darabja. A budapesti Vig Színház óriási sikert ujdonsága. Poór Lili főllépésével. Sorozatszám 33.)

Péntek: Zenebona. (A legelső jazz-operette. A budapesti Fővárosi Operette Színház legnagyobb szennációja. A Mersz-e Mária diadalmas vetélytársa. Jazz-muzsika. Modern táncok. Sorozatszám 34.)

Szombat d. u. 4 órakor. János Vitéz. (A mozinál is olcsóbb helyárakkal. Jegyek árai: 30. 20 és 10 lejt. Sorozatszám 35.)

Szombat este 8 és fél órakor: Zenebona (2-odszor. Sorozatszám 36.)

Vasárnap d. u. 4 órakor: Csókhercegnő. (Operettujdonság 2-odszor. Kolbay Ildikóval, Mende Kláival, László Andorral, Ihász Aladárral, Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 37.)

Vasárnap este 8 és fél órakor: Zenebona 3-adszor. Sorozatszám 38.)

Hétfő: Zenebona (4-edszer. Sorozatszám 39.)

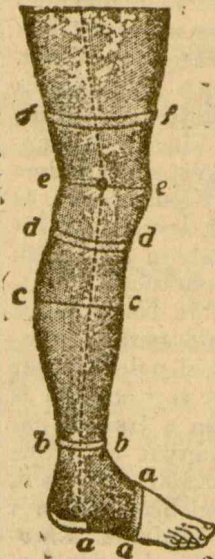
A heti műsorra tűzött összes előadások jegyei előre megválthatók az Apolló pénztáránál délelőtt 9-től 1-ig és délután 6 órától 8 óráig.

Ma este: Balról a harmadik — operett-revü Színes, változatos, gazdag képe lesz ma este az Apolló színháznak. A leghíresebb revük egyikét, a „Balról a harmadik”-ot fogják bemutatni. Jazz-band, görlek, káprázatos toalettek, nagyszerű slágerszámok fogják ma élénk-ké tenni az előadást.

Holnap „Krétakör”, holnapután „Postáskisasszony” Két igazi világszennációt hirdet a színházi műsor szerdára és csütörtökre. Szerdán egy eredeti, hamisítatlan, világhírű 5 felvonásos kínai játék kerül színre a „Krétakör” címén. Egész Európa hangos a Krétakör sikerétől. Reinhardt társulata valóságos diadallal járta be egész Európát a „Krétakör”-rel. Budapesten olyan szédítő sikere volt, a Krétakörnek, hogy felváltva játszották két színházban: a Nemzetiben és a Kamaraszínházban. A brassói előadás Janovics Jenő dr. rendezésében hűségese képe lesz egy kínai előadásnak, s így a közönségnek alkalma lesz bepillantani a kínai színházi élet belső világába. A „Krétakör” lesz az idei évad egyik legszennációsabb eseménye. — Csütörtökre este pedig Lengyel Menyhértnek, a „Taifun” és „Antonia” szerzőjének legújabb darabját, a „Postáskisasszony”-t fogják bemutatni a Janovics Jenő dr. rendezésében és Poór Lilivel a címszerepben. A Postáskisasszony a budapesti Vigszínház idei évadjának volt nagy eseménye. Fel kell hívni a közönség figyelmét arra, hogy az egymásra torló ujdonságok miatt úgy a Krétakör, mint a Postáskisasszony csak egyetlen egyszer fog színrekerülni.

Zenebona. Aki látta a Mersz-e Mária?-t, az okvetlenül nézze meg a „Zenebona”-t, pénteken este. Budapesten t. i. heves viták folytak a felett, hogy melyik jobb revü, a Mersz-e Mária?, vagy a Zenebona. A sajtó a Zenebona-t ítélte jobbnak, változatosabbnak, originálisabbnak, erre megszavaztatták a közönséggel s a közönség óriási többsége is a Zenebona-t ra szavazott. Úgy, hogy a Zenebona lett a győztes. A zenebona különben az első jazz-operette. A „Huzd rá Jonny” az első jazz-opera, a Zenebona pedig az első jazz-operette. Brassóban négy egymásutáni estén fog színrekerülni a Zenebona. Pénteken, szombaton, vasárnap és hétfőn.

GUMMI-HARISNYA

Akar Ön a visszártágulástól megszabadulni?
Akarja Ön a lábait a vastag bokától megóvni?
Akarja Ön a könnyen való kifáradást elkerülni?
Akarja Ön a könnyen való kicicamodást lehetetlenné tenni?
Akarja Ön, hogy biztosan fel tudjon lépni?
Akarja Ön, hogy járása síkkes, elegáns legyen?
Akarja Ön, hogy lábai szép, karcsú formát nyerjenek?

Kérjen utasítást és árlapot válaszbélyeg ellenében!

DEUTSCH ADOLF cégtől egyedüli speciálista gummiharisnyára Romániában

Timișoara, Str. Dragomir 10.

SPORT

Az országos bajnoki selejtezőben a nagyszebeni, a bukaresti és a chisinaui csapatok győztek

Olympia (Bukarest)—DVA 4:2 (1:1). (2:2). A bukaresti kerület és az aldunai kerület összecsapása a fővárosiak győzelmével végződött. A győzelmet jelentő két gólt meghőszsabbított játékidővel érték el. Bíró a brassói Jianu volt.

Soimil—Crai Jovan 4:2 (2:2). A nagyszebeni és craiovai bajnokcsapatok találkozása az erdélyi csapat megérdemelt győzelmével végződött. A Soimi 1-én a Banatullal, az Olympia a brassói Colteával kerül elődöntőbe.

Mihai Viteazul—Concordia 9:1. Országos bajnoki selejtező, melyben a chisinaui csapat győzött a jasi felett.

Olympia—BMTE mérkőzés. Péntek délután újra találkozik Brassó két rivalizáló csapata, barátságos mérkőzésen. A munkások revansot akarnak venni multkori 3:0 arányu meg nem érdemelt vereségért. A vasárnapi program még nincs megállapítva, mindenesetre ideje volna már lejátszani a Brasovia—Olympia bajnoki mérkőzést, Brassó hetek óta nélkülöz egy jó labdarugó mérkőzést, s visszaélés lenne a közönség ürelmével, ha vasárnapra nem tudnak valami attrakcióról gondoskodni.

Színeszek és újságírók—Bankosok és biztosítók kombinált csapatai játszanak vasárnap délelőtt labdarugómérkőzést a Brasovia pályán egészen olcsó belépődíjak mellett.

A brassói atlétikai verseny eredményei: Tegnap számunkból anyagtorlódás miatt kimaradt verseny részletes eredményei a következők: 100 m. Csegezi (O) 11.6 mp. Péter TAC versenyen kívül 11.2 mp. 200 m. Schuler (O) 24.8 mp. 400 m. Reiner (O) 55.7 mp. 800 m. Albrich (O) 2 p. 15 mp. 1500 m. Scheirich (C) 4 p. 39.6 mp. 5000 m. Scheirich 17 p. 14.5 mp. 10.000 m. Scheirich 36 p. 26 mp. 110 m. gát Haydn (Br.) 18.7 mp. 400 m. gát Zaharie (Br.) 69.8 mp. 4x400 m. staféta Olimpia Schuller—Albrich—Csegezi 1.—Reiner 3 p. 50.8 mp. Országos rekord. Olympiai staféta (800-200-200-400) Olympia 4 p. 10 mp. Magasugrás Fritz (C.) 1.62 m. Távugrás Schuller (O) 6.00. Fischer (TAC) versenyen kívül 6.24 m. Hármassugrás Schuller (O) 11.60 m. Rudugrás Csegezi (O) 3.20 m. Súlydobás Fritz (C) 14.21 m. Diszkosz Pop Zorila (C) 36.41 m. Gerely Haydn (Br) 42.67 m. Kalapácsdobás Bodea 41.30 m.

Megérkezett!

Az új amerikai rendszerű

DAUERWELLER
(örökhullám)

Teljesen villany nélküli, semmi veszély 4—6 hónapi garanciával.

E. Humayer

hőigfodrászai szalon, Kuf-utca 18 sz.

KÖZGAZDASÁG

Sürgős kormányintézkedéseket követel a haldokló élőállatexport

A romániai állatexportnak már nincsen külföldi piaca, s a belföldi piac is kétségbeesztő válság óráit éli — A kormány kötelessége a tizenkettedik órában minden eszközzel megakadályozni állatkivitelünk katasztrófális összeomlását

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Brassói Lapok legutóbbi számában részletesen foglalkozott a pusztuló szesziparral szoros összefüggésben álló állattenyésztés és állatkivitel új helyzetével, amely a mezőgazdasági szeszgyárak kikényszerített leépítési tendenciája következtében — különösen Románia nyugati részén a katasztrófális válság óráit éli. Hogy a szeszszindikátus a szesztermeléssel együtt az élőállat exportunkat is tönkreteszi, azt ma már a kormányköröknek is be kell látniok.

A kormányhoz intézett számos intervenció eddig mind sikertelen maradt. Semmi intézkedés nem történik, hogy a súlyos helyzeten változtassanak. Évszázados közgazdasági törvény és a nemzeti ipar fejlődésének legfőbb következménye, hogy tartózkodni kell a nyersanyag exportálásától, minden nyersanyagot belföldön kell feldolgozni és mint a nemzeti ipar produktumát, kell értékesíteni a külföldön. Ugyancsak kormányunk által megszövelezendő közgazdasági törvény az is, hogy bármilyen ipari, vagy kereskedelmi ág elsoványodása súlyos megrázkódtatást idéz elő az ország egész gazdasági életében.

Mi történik azonban ezekkel a hosszú időközön keresztül jól bevált közgazdasági törvényekkel szemben itt nálunk? Először is a kormány életbelépteti a szeszgyártás új rendszerét, minek következtében a szesziparral szoros összefüggésben álló kereskedelmi és ipari ágak is teljesen új helyzet elé kerültek. A kormány az új rendszert életbeléptette az alkoholisztikus csökkentése érdekében, a fokozatos leépítés kihangsúlyozott céljaival, ugyanakkor azonban elmulasztott gondoskodni arról, hogy a leépítésre szánt ipari ággal összefüggésben álló többi gazdasági ágazatok helyzetét az új körülménynek megfelelően rendezze és ne tegye ki azokat a szomorú és rendkívül káros bomlási folyamat veszedelemének. Ennek következtében csak természetes, hogy állathizlálásunk is a minimálisra redukálódott és a külföldi piacra az eddig versenyképes romániai

elsőosztályú áru helyett másod és harmadosztályú sovány áru került. Ez az új helyzet egy szerre nagyszerű konjunkturát teremtett a csehszlovák lengyel, magyar és a többi európai exportőrök számára, amit azok igyekeztek is hamar kihasználni és így a romániai, ugynevezett primaáru csakhamar kiszorult éppen azokról a külföldi piacokról, amelyek pedig a legjobb értékesítési helyei voltak a romániai állatkivitelnek.

Mialatt pedig a külföldi piacokon a reakció egyre élénkebben kezdett mutatkozni, és egyre veszélyesebb méreteket öltött, a belföldi piac helyzete is alaposan megingott. Az ország különböző helyeiről beérkező statisztikai kimutatások és jelentések — melyeket előbbi beszámolóinkban már ismertettük, — kétségbeesztő szomorú képet tárnak fel. Végül is megállapítható, hogy az egész új rendszer helytelen alapokon épült fel és hogy a szeszszindikátus az ország egész gazdasági életére romboló munkát végez.

Állatexportunk agonizál s a kormány gazdasági miniszterének a tizenkettedik órában be kell látnia, hogy Románia élőállatkivitelét nem szabad vétkes reménytelenséggel pusztulni hagyni és sürgősen olyan kemény intézkedéseket kell fogantatnia amelyek ezt a megdöbbentően káros bomlási folyamatot megállítsák. Meg kell hallgatni a kormánynak az érdekcsoportok intervencióit hogy még az utolsó pillanatban, — mielőtt még késő lenne, — meg lehessen akadályozni az állatexport végleges összeomlását.

— Ideges embereknél és lelkibetegknél az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz jó emésztést, tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Világhírű ideggyógyorvosok véleménye alapján a Ferenc József víz használata az agy és a gerincvelő súlyos megbetegedéseinek is kiválóan ajánlható. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Művészasszony

Irtó: Sz. Solymos Bea (37)

— Elfelejtet Judit, hogy bennünket kalodában neveltek? Mindig a szoknyákon ült valaki, aki örökölt még a gondolatunk felett is. Még az uccára sem engedtek kíséret nélkül, és rabszolgává alacsonyítottak. Minden tettünk és gondolatunk a szüleinké volt. A magunké semmi. Emlékezz csak vissza, hogy te az énekhangoddal világot hódítottál volna, meg, ha apánk nem olyan önzően ragaszkodott hozzánk és maradi elvei nincsenek. Riza Loretti, a híres énekesnő maga akart kivinni Milánóba, hogy taníttasson a saját költségén.

— Judit lehajtotta a fejét és a multba révedezett. Nem volt már szava. A más sorsát olyan bölcsen tudta irányozni miután az ő élete összezúzódott.

— És én, Judit kitől kérjem számon, hogy vágyaimat, almaimat, tehetségemet, szabad akaratomat elnyomja az önző, bölcs szülői szeretet és a fölösleges aggodalom?

— Hogy kinevettek csufoltak, mikor pingálni, rajzolni kezdtem. Apám és bátyáim elszedték festőszereim és akkor a szomszéd falára vasalószénnel rajzoltam emlékeztető Munkácsy „Honfoglalását” — és akkor megverték. Életemben először ütlegettek. A kezemre ütött az apám hogy a szomszéd falat „be-piszkoltam” — és kicsufoltak. Nevettek az én itt-ott hibásan rajzolt emberfiguráimról. Aztán a kocsissal levakartatták és újra meszeltették a falat. Emlékezel Judit?

Emlékszem — felelt rá elborult hangon a nővére.

— Aztán egy kis füzetet csempésztem a fiókomba és titkon abba festegettem. Meglestek aztán a fiúk kicsenték a fiókomból azt és a vendégek előtt az apám kacagva mutogatta ákombákomjaimat.

Egyszer aztán a plebános megszidta a fiukat, leintette az apámat, hogy ne csufolja ki, hisz az szép lélekre vall, ha ostoba játékok helyett szép dolgok érdekelnek — és hogy érdemes lenne taníttatni. De az apám nyersen visszautasította, hogy az ő leányából nem lesz céda. Neki minden művészet cédaságot jelentett.

— Azért engedem Dalmát a művészpályára. Az én vágyam és álmom ujjaszületett gyermekemben. A teremtés, a sors jóvátették apám vétkét, Dalmában három asszony élet vágya, akarata és tehetsége tört utat. Megvert volna az Isten, ha szárnyait levágom. Repüljön csak amerre a szíve vonzza.

Dalma az én vérem, az én egyéniségem, az én alakom és az én lelkem hasonmása.

Újra éltem benne a fiatalságomat! Judit tágra nyílt szemmel figyelte nővérét, ki egyszerre csak megszépült és az ifjúság tüze lobbant ki ihlyaszikrákat szóró szürk szeméből.

— Nekem nem adott a sors kárpótlást. Nem adott gyermeket! — Söhajtotta könnyhullatva Judit.

— Tekintsd az enyémet a tiednek és akkor megértesz engem.

— Megértetek testvér, most már megértetek!

És amit oly régen nem tett meg, a két öreg nővér, melegen, szinte gyermekesen testvériszeretettel megölelték és homlokukon csókolták egymást...

Dalma agara mint egy rakoncátlan kölyök törtetett be előre az uccai kapun és aztán az előszoba ajtaján. Dalma jött meg. Láthatóan dobogva rázta le a havat, mely kabátjára és sapkájára is vastag fehér prémméteget borított.

A lámpa is az asztalra került. A szobalány gyorsan terített a vacsorához.

Dalma szenzitív lelke megérzett valamit a lefolyt jelenetből és úgy vélte, hogy valamiért halásznak kel lennie.

Régen nem nyitotta fel a hosszú nagy íromba Bösendorfer zongorát. Ma leült hozzá és még az édesanyjától tanult régi dalokat játszott rajta.

A kis sarokasztalon nagy vörösréz orosz-szamorvában dúnyogva forrott a teavíz. A zongora olyan halkán és olyan régiesen szólt, mint egy öreg spinét.

(Folytatjuk.)

KÖNNYÜ

a fényképezés az új

Agfa Standard gépekkel

Rollfilm-kamarák

	6×9	6,5×11
	Lei	Lei
Agfa-Anastigmat-tal	F: 7,7 2.870.—	3.450.—
„ „	F: 6,3 3.380.—	3.970.—
„ „	F: 4,5 3.970.—	

Lemez- és filmpack kamarák

	6,5×9	9×12
	Lei	Lei
Agfa-Anastigmat-tal	F: 6,3 3.380.—	4.350.—
„ „	F: 4,5 3.970.—	
Agfa dupla Anastigmat-tal	F: 4,5	5.260.—

Ezeknek a fényképező gépeknek új, tökéletes szerkezete meg fogja lepni!

Használja az új öt részből álló

Agfa-állványt 519.— lejes árban.

Kimerítő Agfa-árjegyzékek minden fotóüzletben kaphatók.

Az

védjegy világhírű!

Tanulók

jó bizonyítványokkal felvételtek

Hess

első erdélyi cukorka és csokoládégyár
R.-T. nál, Brassó.
7045

POLOSKA-IRTO SZER

Biztos hatás. Üvegje 25 lej és posta. Kapható Demeter gyógyszerárakban Cluj, Cal. Mojtor 2.

Románul tanulók,

vagy tanulni szándékozók csak a Dr. Dávid György-féle román nyelvtant, valamint a hozzávaló nagy zótárt fogadják el, mert ezek segítségével lehet a legjobban, legkönnyebben és a leggyorsabban megtanulni románul. Kaphatók minden könyvkereskedésben. Kiadta a Brassói Lapok Könyvosztálya

